

מבחן זנים מלון סתיו 2004 ליצוא ושוק מקומי

דרול ג'ילט – מו"פ ערבה דרומית
נתן מינקובסקי – תחנת נסיונות ערבה – מו"פ ערבה
שמשון עומר – שה"מ, אגף לירקות

מבוא

מלון סתיו הינו גידול מרכזי וחשוב בערבה הדרומית. היקף השטח מגיע ל- 1000 דונם. היעד המרכזי הוא יצוא לאירופה. תקופת השיווק מתחילה מאמצע ספטמבר ונמשכת עד אמצע דצמבר. עקב בעיות בשיווק ליצוא כתוצאה מגודל פרי גדול מדי, ובעיקר חיי מדף (כתמים חומים ג'ינג'ים והתמוטטות פנימית) החלה חדירה של זנים חדשים שהיקפם המסחרי הולך וגדל. התחרות הקשה בשוק היצוא מחייבת הקפדה רבה על ייצור פרי באיכות גבוהה - חיי מדף ארוכים, רמת סוכר גבוהה, צורה אחידה וגודל מתאים.

במבחני זנים שנערכו בשנים האחרונות נראה כי קיימים מספר זנים בעלי יכול ואיכות גבוהים. מציאת זן עם אחוז גבוה של פירות ליצוא ובעל איכות גבוהה יתרום להגדלת הכנסת המגדל וכך ניתן יהיה להמשיך ולגדל גידול זה בסתיו בערבה.

מטרת הניסיון היא:

1. לאתר את הזנים המתאימים מהבחינה של גודל הפרי, חיי מדף ויבול גבוה.
2. לבחון את התאמתם של הזנים מבחינה שיווקית ממועד זריעה מוקדם.
3. לאמת את המידע שנצבר עד כה.

שיטות וחומרים

המבחן נערך בתחנת ניסיונות ערבה. קרקע בינונית, רוחב ערוגות 1.8 מטר. כרב בצל. הערוגות חופו בפוליאיתילן שקוף בעובי 0.03 וברוחב 1.4 מטר. חיטוי קרקע בוצע במתיל ברומיד בכמות של 50 גרם למ"ר מחופה. שלוחת טפטוף נפרסה לכל ערוגה, מרחק בין הטפטפות 30 ס"מ וספיקה של 2.3 ליטר/שעה. נעשה חירור בפלסטיק כל 25 ס"מ. שבעה זנים מטיפוס גליה נזרעו ב-18.7.04. עומד האוכלוסיה היה ארבע צמחים למטר רץ. אגרוטכניקת הגידול היתה כמקובל באזור. האסיף החל ב-19.9.04 והסתיים ב-12.10.04. הפרות נאספו, מוינו לגדלים, נשקלו וסווגו ליצוא ושוק מקומי. בכל קטיף נלקחו פרות מכל זן והושמו במקרר בטמפ' של 6C למשך 12 ימים. לאחר מכן הפרות הוצאו ליומיים לטמפ' החדר. להערכת איכות הפרות נבדקו: מוצקות, התמוטטות הציפה הפנימית, נוכחות ג'ינג'ים על הקליפה, ורמת T.S.S. המבחן נערך בשיטת הבלוקים באקראי; 4 חזרות לכל זן, אורך כל חזרה 6 מטר ערוגה.

רשימת הזנים

עומד אוכלוסיה לדונם	מקור	זן
2222	ים תיכון זרעים	7303
2222	הזרע	6012/3
2222	הזרע	6018
2222	סמקו	טרופר
2222	ים תיכון זרעים	6530
2222	ים תיכון זרעים	6531
2222	סמקו	1859

תוצאות

טבלה מס' 1:

מועד זריעה: 18.07.04

יבול כללי, יבול משווק, יבול ליצוא, יבול מקומי, בררה, אחוז יצוא

זן	יבול כללי ק"ג/מ"ר	יבול משווק ק"ג/מ"ר	יבול ליצוא ק"ג/מ"ר	יבול מקומי ק"ג/מ"ר	בררה ק"ג/מ"ר	% יצוא
7303	א 6.2	א 6.1	א 3.4	א 2.7	א 0.1	55.8 בג
6012/3	א 6.6	א 6.6	ב 4.0	א 2.7	א 0.0	59.6 אבג
6018	ב 3.3	ב 3.3	ב 1.5	א 1.8	א 0.0	45.7 ג
טרופר	אב 4.9	אב 4.8	א 4.0	א 0.8	א 0.1	84.0 א
6530	א 5.7	א 5.6	א 3.3	א 2.3	א 0.1	58.6 אבג
6531	אב 5.5	אב 5.4	אב 2.9	א 2.5	א 0.1	53.2 ג
1859	אב 5.5	אב 5.4	א 4.3	א 1.0	א 0.1	80.6 אב

מספרים המלווים באותיות זהות אינם נבדלים סטטיסטית במובהקות של 0.05.

טבלה מס' 2

התפלגות גודל פירות ליצוא מסה"כ יצוא באחוזים

זן	4	5	6	8	9
7303	54.9	32.4	8.5	3.9	0.4
6012/3	52.7	32.0	14.0	1.2	0.0
6018	39.9	32.4	24.0	2.9	0.8
טרופר	5.7	38.1	34.9	20.1	1.3
6530	17.9	43.7	32.2	5.9	0.4
6531	22.6	42.6	29.4	5.4	0.0
1859	38.4	40.3	18.1	2.6	0.6

טבלה מס' 3

הערכה איכות לאחר השחייה

הערות	T.S.S. %	% התמוטטות הציפה הפנימית			% מוצקות חיצונית			% כתמים חומים (ג'ינג'ים)			זן
		הרבה	מעט	ללא	רכים	גמישים	מוצקים	הרבה	מעט	ללא	
	11.2	1.3	11.1	87.6	2.0	62.8	35.2	3.1	26.2	70.7	7303
אפיל, נקודות חלקות ללא רישות	11.1	0.0	12.9	87.1	0.0	63.0	37.0	6.4	5.1	88.5	6012/3
אפיל מאד, פסים	11.2	0.0	17.1	82.9	0.0	32.2	67.8	0.0	7.5	92.5	6018
	13.6	0.0	0.0	100.0	0.0	4.6	95.4	0.0	5.2	94.8	טרופר
רישות לא צפופה	14.1	0.0	1.1	98.9	0.0	12.8	87.2	0.0	0.0	100.0	6530
רישות לא צפופה	13.9	0.0	6.4	93.6	0.0	30.1	69.9	0.0	0.0	100.0	6531
	13.3	0.0	0.7	99.3	0.0	13.9	86.1	1.8	6.1	92.1	1859

המספרים המופיעים מהווים נתונים ממוצעים משוקללים לפי משקל קטיף.

דיון

יבול ליצוא

הזנים 7303, טרופר, 6530, ו-1859 הצטיינו ביבול ליצוא. הזנים טרופר ו-1859 בלטו במובהק באחוז פרי ליצוא לעומת יתר הזנים.

גודל הפרי

הזן טרופר הניב את האחוז פרי בגודל 4 הנמוך ביותר מבין הזנים והזן 7303 הגבוה ביותר. באופן כללי, ההתפלגות לגדלים השונים של טרופר היתה הטובה יותר.

איכות הפרי

במבדק איכות לאחר השהייה, בלטו הזנים 6530, 6531, טרופר, 6018, ו-1859 באחוז פרי ללא ג'ינג'ים. הזן טרופר בלט המוצקות גבוהה. הזנים טרופר, 6530, ו-1859 בלטו באחוז הפירות ללא תופעה של התמוטטות פנימית. הזנים 6530, 6531, טרופר, ו-1859 בלטו ברמת הסוכר.

סיכום

תוצאות הניסוי מראות שהזן טרופר ממשיך להוכיח את עצמו כזן המוביל. רצוי להמשיך לבחון את הזן 1859 הן בניסיונות והן ברמה חצי מסחרית.